

„Új Bábelt élünk — a fogalmak pokoli zűrzavarát (...)
Gyalázatos hazugok (...) megrontották a szavak becsületét”

Karinthy Frigyes

sztálinista írószövetség

A kádárista párt bukása utáni hetedik, az MSZP és az SZDSZ uralgásának harmadik esztendejében eszébe jut egy kisdéd pártsejtnék, hogy a Magyar Írók Szövetsége a Holtak háza. Dohos, hullaszagú falak, ablakfüggönyök helyett halotti fátylak, amit halott költők özvegyei dobtak el, gyászhuszár tisztviselők, csak úgy zörög a csontjuk, lévén ők is hazajáró lelkek az irodalom kriptarendszerében. Egy híján húsz, magát még élőnek vélő író sebtiben összeverbuváltatik a Merlin Színházban. Kijelentették a szóvivőrök, ők teljességgel politikamentesek. Annyira azok, hogy éceszgeberek (jiddis: ötletadó, kifundáló) mind, kivétel nélkül az SZDSZ politikai arculatának meghatározói vagy e párttal szellemi, illetve anyagi kapcsolatot fönntartó alkotó művészek. Konzervatív, kereszténydemokrata, népi-nemzeti még csak véletlenül sem akad közöttük. Alighanem a politikamentesség biztosítása érdekében.

Érveik? A hullaházalásról, politikamentesség iránti vágyukról már szóltunk. Arról még nem, hogy ők biza csak maguk között érzik igazán jól magukat, az írószövetség sok száz főnyi masszájában nem. Persze a szövetségnek is vannak körei, amelyek maguk között üléseznek, de szívesen látnák az egy híján húszakat is körükben. (Nagy Lajos-társaság, Móricz-társaság stb.) De leginkább az irritálja a szakadárokat, ahogyan ez a nagy létszámú szövetség kialakult. Idézem az SZDSZ főideológusát, **Eörsi Istvánt**, aki melleleg pápanemiszerv-zakértő is: „*Aki Horthy vagy Rákosi korában publikált egy elvtársi klapanciát vagy Kádár első éveinek ínséges idejében egy forradalmi munkás-paraszt szösszenetet, az életfogytiglan tag lehetett. (...) E siserehad — melynek tekintélyes része nemcsak írni, hanem olvasni sem tud — mindig megválasztotta a Hivatal jelöltjeit.*” Az most mellékes, hogy e szöveg bal-liberálisul nem azt jelenti ám, hogy az új szervezet ellene van a réginek, fontosabb, hogy a merliniek közül legalább fél tucat az írószövetség választmányának mindmáig a tagja. Vagyis, ők is a sztálinista hivatal jelöltjei voltak, akiket az írni-olvasni nem tudók megválasztottak képviselőjüknek.

De ki ez a remeklő publicista, aki sztálinistázik, rákosistázik, klapanciázik és szösszenetezik? Ugyanaz a személy, aki

1953-ban, az Új Hangba írt siratóéneket Sztálin generalisszimusz halálára.

Még ma is megszakad a szív, e vers olvastán, amely majdnem olyan

szép, mint amelyet az erősen humanitárius lelkületű *Petri György Antall* haldoklásának tiszteletére rigmusozott össze.

Néhány idézet az **Eörsi-féle** elégiából:

„KÉS HASÍT ÍGY a húsba, a rádió szinte üvöltött / vagy csak én hallottam úgy? / nem, hisz az éter / megtelt a sűrűlódó fájdalom nehezével, / (...) a házakra leszálltak fekete vásznak, / tépett madarak szárnyai vergődve vergődtek. / (...) férfi rángó ráncai közt tévedezve, nehezen / gurult a könnycsepp. / MI MINDENT VESZTETTÜNK örökre el! / Gyár volt az agya, jelen és jövő / (...) de mind nem elég — / nőnünk kell, emberiség / hogy közösen betölthessük helyét, / az égbemeredő, rettenetes úr, / hogy jól használjuk izmainkba gyült / ölelő, sújtó, roppant erejét!”

Arról nem beszélve, hogy milyen lehet az égbemeredő rettenetes úr, ezt csak a gyár-agyú **Eörsi** tudja elképzelni, de tény, hogy az emberiség egészen a Merlin Színházig föl-növekedett.

De mit jelent merlin-liberálisul a sztálinista írószövetség? Nyilván az emberiségnek azt az elvetemült részét, amely 1956-ban előkészítője és főrésze volt a forradalomnak, a legszebbnek a világon — a sztálinizmus ellen. Azt a közösséget, amely 1986-ban, a kongresszusán könyörtelenül a pártvezetők arcába mondta hitványságukat. Amely szövetséget ezek után a kulturális irányítás föl akart számolni, mégpedig úgy, hogy előbb egy híján húsz párthű író fől-szóltott, lépjen ki a szövetségből és alakítson újat.

Most az SZDSZ a kultúráirányító párt.

A hasonlóság múlt és jelen között kísérteties. A kilépőket akkor sem támadták a bennmaradtak, most is csak a kilépők sztálinoznak, fasisztáznak, rasszistáznak, csúcsoznak és nahlikoznak.

Mindez azonban már a múlté. Sztót sem érdemelne, ha nem történt volna valami, a sztálinistának, rasszistának, fasisztának becézett írószövetség legutóbbi választmányi ülésén. Az összes merlinista megjelent, és mintha mi sem történt volna annak előtte, barátságosan, kedélyesen részt vett a megbeszélésen. Mintha halotti leplet borítottak volna a múltra. Mi erre a magyarázat? Nincs.

Hacsak az nem, hogy ennek előtte mondott le Pető Iván, és vált egyértelművé az SZDSZ (kultur)politikájának a csodje.

Szalay Károly